

Haugårdvej 17

- en bebyggelse fra yngre bronzealder

Lars Agersnap Larsen

Viborg Stiftsmuseum 2010

Bygherrerapport nr. 47

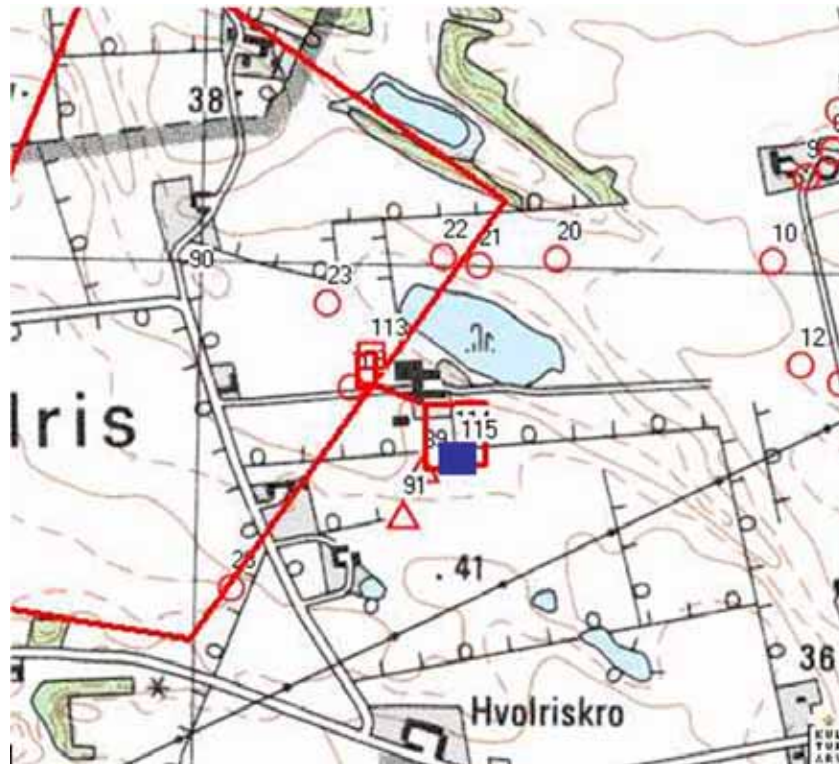
Bygherre: Karsten Højgård

ISBN 978-87-87272-88-9

Indledning

Lokaliteten Haugårdvej 17 er beliggende øst for Bjerregrav. I nærområdet er der tidligere blevet registreret flere gravhøje, heraf nogle med enestående gravfund fra yngre bronzealder. Indtil sommeren 2009 var der kun blevet udgravet dele af tre bopladser fra samme periode, nemlig ved Rishøjen lige nord for Bjerregrav, ved Abildal nordøst for Bjerregrav og ved Ørndrup ved Hersom. De ligger alle mindre end 3 km fra Haugårdvej 17 (se Figur 13).

I forbindelse med planer om byggeri af stald og foderlade ved ejendommen Haugårdvej 17 blev det aftalt med bygherren, at der skulle foretages en arkæologisk prøvegravning. Ved denne blev der fundet væsentlige fortidsminder i form langhuse og aktivitetsspor, som efter alt at dømme havde hjemme i yngre bronzealder eller en tidlig del af førromersk jernalder.

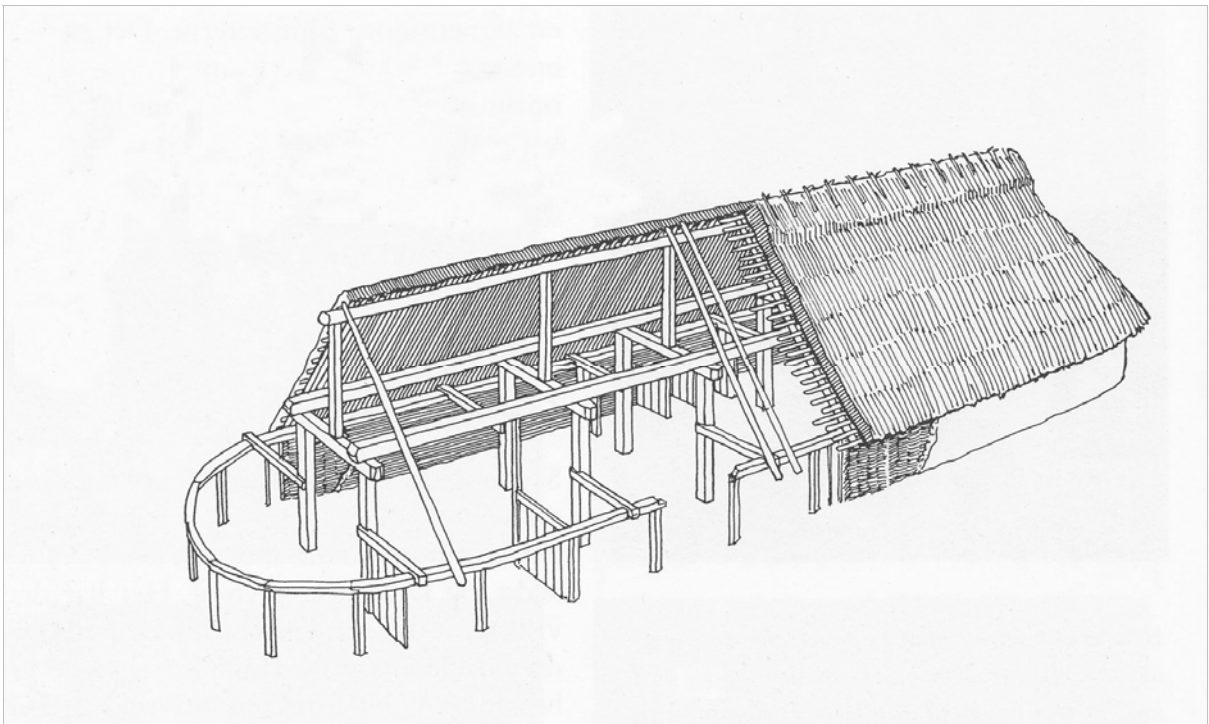

Figur 1. Undersøgte arealer og fortidsminder i området omkring Haugårdvej 17. Den blå firkant og sognebeskrivelsesnummer (sb.) 115 henviser til nærværende udgravning VSM 09247 Haugårdvej 17. Cirkler er signatur for gravhøje. Kort fra Fund og Fortidsminder (www.dkconline.dk).

Forud for prøvegravningen i 2009 var der ikke registreret arkæologiske fund eller anlæg i selve det berørte område, men nær ved området var der registreret flere fortidsminder. Først og fremmest er der 150 m mod nordvest fundet spor efter et treskibet langhus, formodentlig fra yngre bronzealder, og i en radius af én kilometer er der registreret adskillige gravhøje. I enkelte af dem er gjort usædvanlig fine fund fra yngre bronzealder, bl.a. en enestående ragekniv (barberkniv) ornamenteret med et skibsbillede og en solhest. Desuden har luftfotos afsløret et større område med spor af oldtidsagre fra ældre jernalder mod vest for Haugårdvej 17 (sb. 90).

Ifølge museumsloven er det en af museernes vigtigste opgaver at arbejde for at bevare væsentlige fortidsminder for eftertiden. Det var desværre ikke muligt at flytte anlægsarbejdet væk fra området med fortidsminder, hvorfor det var nødvendigt at foretage en egentlig udgravning for at samle så meget viden om fortidsminderne som muligt, inden de blev ødelagt. Udgravningen blev gennemført i perioden fra 6.-15. juli 2009.

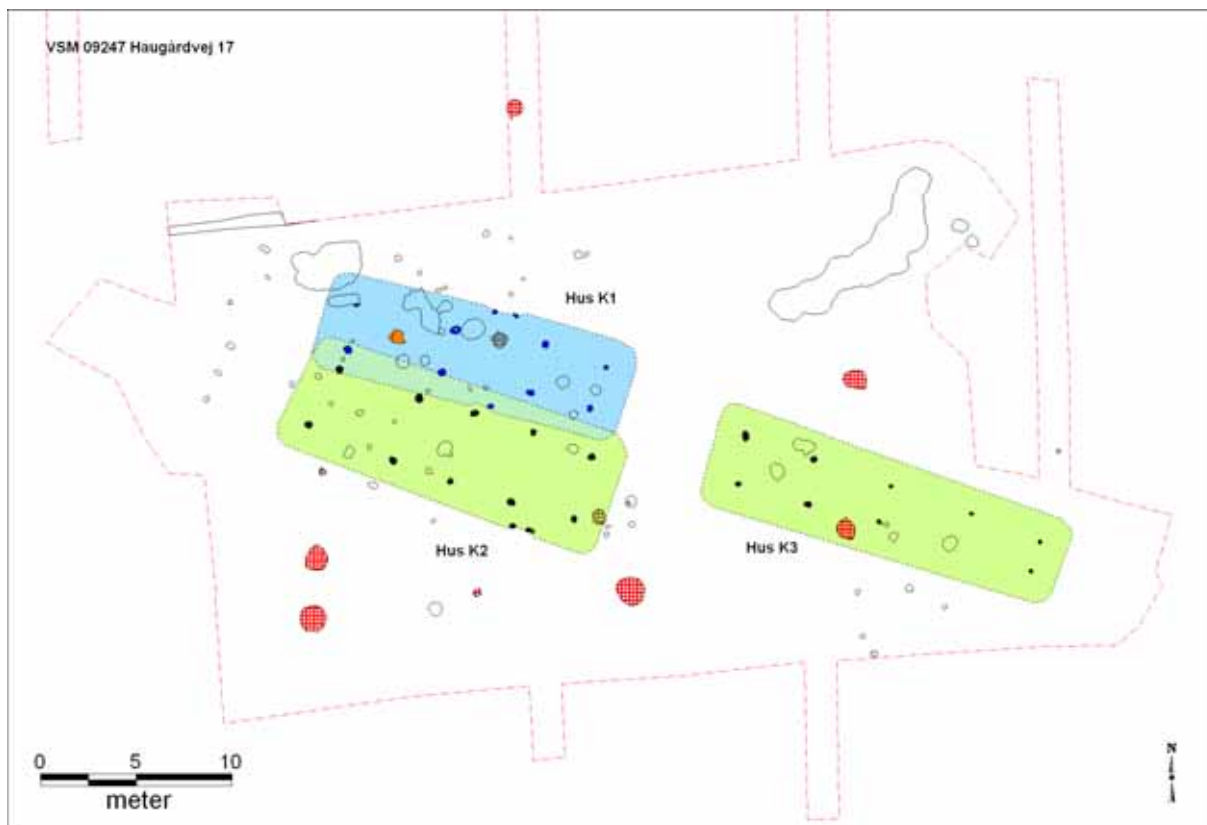
En udgravning af et så stort areal foregår ved en såkaldt fladeafdækning. Med en gravemaskine forsynet med en bred rabatskovl fjernes muldlaget. Herefter fremstår anlægssporene som mere eller mindre mørke pletter i den lyse undergrund. Spor efter oldtidens hustomter ses som stolpehuller, mens spor efter nogle af de mange aktiviteter, der er foregået på bopladsen viser sig som forskellige nedgravninger/gruber. Det kan eksempelvis være ild-/koge-gruber brugt til madlavning eller råstofgruber, hvor der er hentet sand eller ler.

Figur 2. Eksempel på treskibet hus fra yngre bronzealder. Taget blev båret af to rækker nedgravede stolper, der var placeret sætvis ned gennem huset. Vægstolperne blev også gravet ned i jorden, dog ikke helt så dybt som tagstolperne, hvorfor disse ikke altid lader sig påvise. Vi ved ikke meget om vægkonstruktionen, men væggen kan have været udført af risflet, beklasket med ler, eller været opført som en stav- eller bulkonstruktion (lodrette planker på fodrem eller vandrette planker over hinanden). På grund af konstruktionen med jordgravede stolper og byggematerialerne i øvrigt havde et hus en begrænset levetid. Man regner med 30-40 år. De fleste langhuse var orienteret øst-vestligt, ofte drejet lidt mod vestnordvest-østsydøst, hvilket kan skyldes et ønske om maksimal solindstråling. (Illustration Flemming Bau).

Udgravningens resultater

Der blev undersøgt tre treskibede langhuse (Hus K1, K2 og K3), syv fritliggende ild-/koge-gruber og en kogestensgrube, et større sammenhængende grubekompleks, samt et mindre antal andre anlægsspor og fyldskifter (se Figur 3). Bebyggelsen kan dateres til yngre bronzealder (1100-500 f.Kr.), antagelig dens midterste del, på grund af hustomternes udformning og især lerkarskårene, der blev fundet i stolpehuller og gruber.

Figur 3. Oversigtsplan med angivelse af udgravningsfeltet, samt tilstødende dele af forundersøgelsens søgegrøfter. Med grønt og blå markeres grundplanen af de tre udskilte langhuse K1-K3 (sammenfaldende farver angiver ikke nødvendigvis at husene har stået samtidigt), mens de registrerede ild-/koge gruber, ildgruber og koge gruber er markeret med henholdsvis rød, gråsort og brun krydsskravering. Hus K1 og Hus K2 overlapper delvist hinanden, og kan derfor ikke have eksisteret samtidigt. Undersøgelsen afklarede ikke hvilket hus, der har afløst det andet.

Husene

Ved undersøgelsen blev fundet spor efter tre langhuses tagbærende konstruktion i form af stolpehuller i to rækker. I enkelte af disse tagstolpehuller kunne der stadig ses tydelige spor efter de stolper, der har stået i hullerne, hvilket ikke er så almindeligt (se Figur 4).

Hus K1

Udgravningen af hus K1 viste, at det har haft fire sæt tagbærende stolper, hvoraf tre stolpehuller havde tydelige stolpespor (A34, A67 og A99, se Figur 4). Andre stolpehuller viste, at huset har haft en indgang i hver langsideside over for hinanden, således som det kendes fra de fleste andre langhuse fra bronzealderen. Der blev ikke fundet sikre spor efter vægkonstruktionen, hvorfor kan det ikke afgøres, om huset har haft plankebyggede vægge eller risflet med lerklinede vægge. De plankebyggede vægge krævede meget træ, og efterhånden som mere og mere skov blev ryddet til fordel for agerbrug og især græsgange til kvæghold, blev det mindre almindeligt at bygge væggene på denne måde.

Figur 4. Tagstolpehul A67 i Hus K1 set i snit. Den yderste indridsede linje viser kanten af det hul, der blev gravet, da stolpen skulle sættes i jorden. Inderst er der mørk jord, som er faldet ned i det hul, der fremkom, da man trak stolpen op, efter huset var udtjent, og det var på tide at bygge et nyt.

Inde i huset blev fundet flere spor efter, hvad der er foregået i huset. De fandtes især i den østlige del. Her blev der fundet underdelen af et større lerkar, der stadig stod nede i en lille nedgravning (A95, se Figur 5). Sådanne store kar, der kan være mere end 60 cm høje, kaldes ofte for 'forrådskar', og antages at have været brugt som beholdere til korn, vand eller andet til brug i husholdningen.

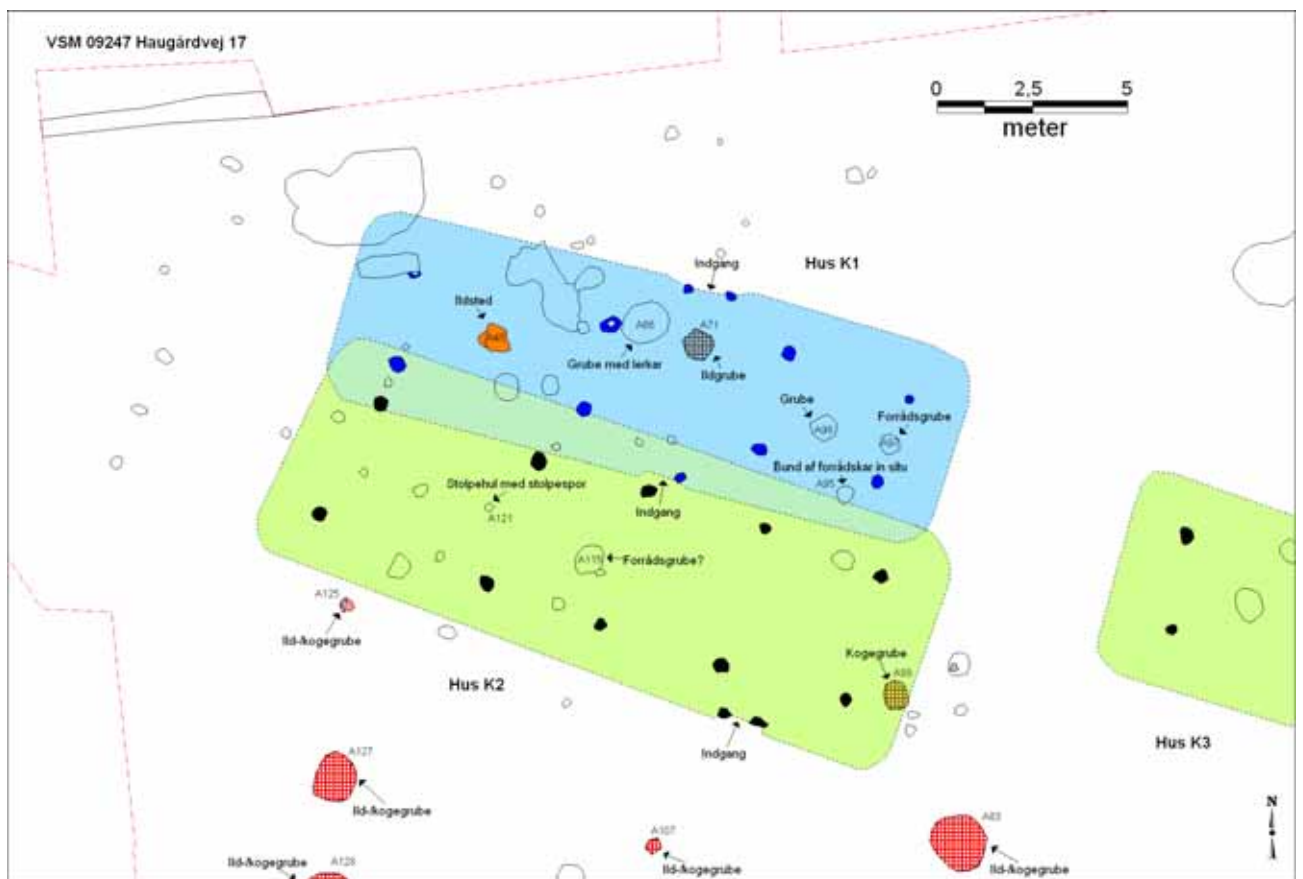
Figur 5. Gruben A95 i Hus K1 med den bevarede bund af lerkar fuldt afdækket. Lerkarret hører efter alt at dømme hjemme i yngre bronzealder. Billedet viser karbunden set fra ovenfra.

Midt mellem tagstolpehullerne i 4. tagstolpesæt fra vest blev fundet en større grube (A97) med helt flad bund, skarpe hjørner og helt lodrette sider uden spor efter indskridninger. Denne form har næppe kunne holde i længere tid, med mindre der har stået et trækar eller lign. i gruben, hvorfor gruben tolkes som 'forrådsgrube'. Midt imellem de nordre tagstolper i 2. og 3. tagstolpesæt fra vest og ud for det nordre indgangsparti fandtes en grube med et sort trækulsholdigt lag (A71), der tolkes som en 'ildgrube'. Endelig skal nævnes en større grube (A98) med sortbrunt til sort trækulsholdigt humøst sand med lidt nister af trækul og pletter af rødbrændt ler, som ud fra placeringen mellem 3. og 4. tagstolpesæt fra vest formodentlig også skal knyttes til aktiviteter i huset. I den vestlige del af huset, mellem 1. og 2. tagstolpesæt fra vest og midt i husets længdeakse, fandtes spor efter husets ildsted. Der kunne ses lidt rester af trækul, ligesom en rødbrun farvning af det underliggende undergrundssand vidnede om en betydelig varmepåvirkning fra ildstedet.

Figur 6. Tagstolpehuller og indgangsstolpehuller til Hus K1 markeret med landmålerstokke. Set fra vestnordvest (dvs. fra husets gavl).

Sandsynligvis har hus K1 været været 16-17 m langt og ca. 5 m bredt, og hvis tolkningen er korrekt, så har huset været ca. 80 m² stort.

Figur 7. Oversigt over grundplanen til Hus K1 og Hus K2 med omgivelser. Den sydlige del af Hus K1 og den nordlige del af Hus K2 overlapper delvist hinanden, hvorfor de ikke kan være samtidige. Yderst til højre ses dele af grundplanen til Hus K3. Målestok 1:200.

Hus K2

Udgravningen af hus K2 viste, at det har haft fem sæt tagbærende stolper, heraf ét stolpehul med stolpespor (A40). I husets sydlige langside blev fundet spor efter en mulig indgang, mens en indgang i husets nordlige langside ikke lod sig påvise. Ej heller blev fundet spor efter vægkonstruktionen.

Indenfor husets grundplan blev der fundet flere aktivitetsspor, der muligvis skal knyttes til huset. Mellem 3. og 4. tagstolpesæt fra vest og midt i husets længdeakse fandtes en større, fladbundet grube (A115) med svagt afrundet bund, let afrundede hjørner og næsten lodrette sider. Gruben var 40 cm dyb, 76 cm bred og uden spor efter indskridninger, og den tolkes derfor som forrådsgrube. Mellem de nordre tagstolper i 4. og 5. tagstolpesæt fra vest fandtes spor efter en næsten tilsvarende grube (A94), der eventuelt kan have haft samme funktion. En anelse forskudt mod vest i forhold til 2. tagstolpesæt fra vest og omtrent i husets længdeakse blev fundet et stolpehul (A121) med et tydeligt lodret ca. 10 cm bredt stolpespor. Stolpesporet hvilede direkte på bunden af det 38 cm dybe og 22 cm brede stolpehul. På baggrund af placeringen kan det ikke udelukkes, at det har tilknytning til huset.

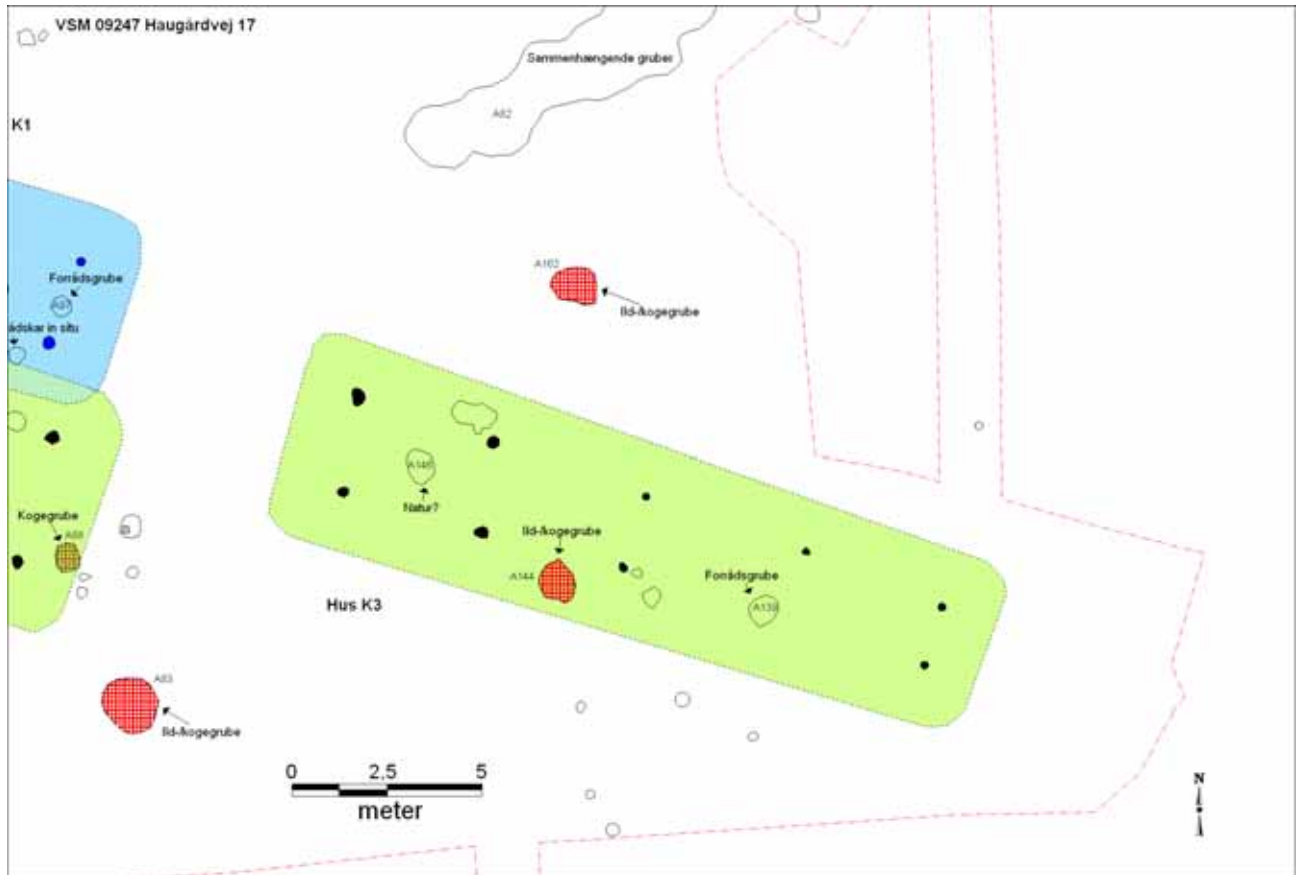
Sandsynligvis har hus K2 været været 17-18 m langt og ca. 6 m bredt, og hvis tolkningen er korrekt, så har huset været ca. 100-110 m² stort.

Figur 8. Tagstolpehuller og indgangsstolpehuller til Hus K2 markeret med landmålerstokke. Set fra vestnordvest.

Hus K3

Udgravningen af hus K3 viste, at det har haft 5 sæt tagbærende stolper, om end det ikke lykkedes at finde sikre spor efter den sydlige tagstolpe i det 4. tagstolpesæt. Der blev ikke fundet spor efter indgange eller vægforløb. Huset er tydeligt bredere i den vestlige del end i den østlige del. Sådanne 'trapezformede' langhuse er ikke ualmindelige i bronzealderen.

Figur 9. Oversigt over grundplanen til Hus K3 med omgivelser. Yderst til venstre ses dele af grundplanen til Hus K1 og Hus K2. Målestok 1:200.

Indenfor grundplanen af Hus K3 fandtes enkelte aktivitetsspor, der muligvis skal knyttes til huset. Mellem 1. og 2. tagstolpesæt fra vest og midt i husets længdeakse sås et ganske tyndt og noget diffust fyldskifte (A146), som blev tolket som noget, der ikke havde med menneskelig aktivitet at gøre, men på grund af placeringen kan det ikke udelukkes, at der er tale om et ganske nedslidt anlægsspor i langhusets indre. I huset østlige ende fandtes en større grube (A139), som på grund af en svagt afrundet bund, let afrundede hjørner og lodrette sider tolkes som forrådsgrube. Endelig har ild-/koge-gruben (A144) syd for den sydligste tagstolperække muligvis også hørt til huset.

Sandsynligvis har hus K3 været været ca. 19 m langt og formodentlig ca. 5,3-3,6 m bredt. Hvis tolkningen er korrekt, så har huset været ca. 80-90 m² stort.

Figur 10. Tagstolpehuller og indgangsstolpehuller til Hus K3 markeret med landmålerstokke. Set fra vestnordvest.

Der blev udtaget jordprøver i husenes stolpehuller med henblik på naturvidenskabelige undersøgelser. I sådanne jordprøver kan man finde rester af forkullet plantemateriale, som kan bidrage med oplysninger om, hvad man har dyrket på markerne, samt hvad man har indsamlet til brug i husholdningen i øvrigt. Endelig kan fordelingen af korn og frø i hustomten give oplysninger om, hvor man har opbevaret de forskellige afgrøder. Resultaterne af de naturvidenskabelige undersøgelser fra Haugårdvej 17 er ikke færdige i skrivende stund.

Gruber og andre anlæg uden for husene

Det er normalt, at der på bronzealderbopladsen findes et antal 'gruber', dvs. større opfyldte huller med varierende form og indhold. Det var også tilfældet på bopladsen ved Haugårdvej 17, hvor der uden for husene blev fundet seks-syv fritliggende ild-/koge-gruber, en koge-grube, et større sammenhængende grubekompleks samt nogle andre anlægsspor og fyldskifter.

'Ild-/koge-gruber' kaldes også jordovne, eftersom de generelt formodes at have været brugt til madlavning. De er kendetegnet ved, at der i bunden findes et sort trækulholdigt askelag, der viser, at der her har været ild i gruben, og at der over dette askelag findes skørbrændte sten, som må være opvarmet i gruben. 'Koge-gruber' er kendetegnet ved, at de kun indeholder skørbrændte sten, men ikke noget trækulholdigt lag. Disse sten må altså være blevet opvarmet et andet sted, eksempelvis i en ild-/koge-grube eller et ildsted. I to af ild-/koge-gruberne blev fundet lerkarskår, hvoraf flere kunne dateres til midten af yngre bronzealder.

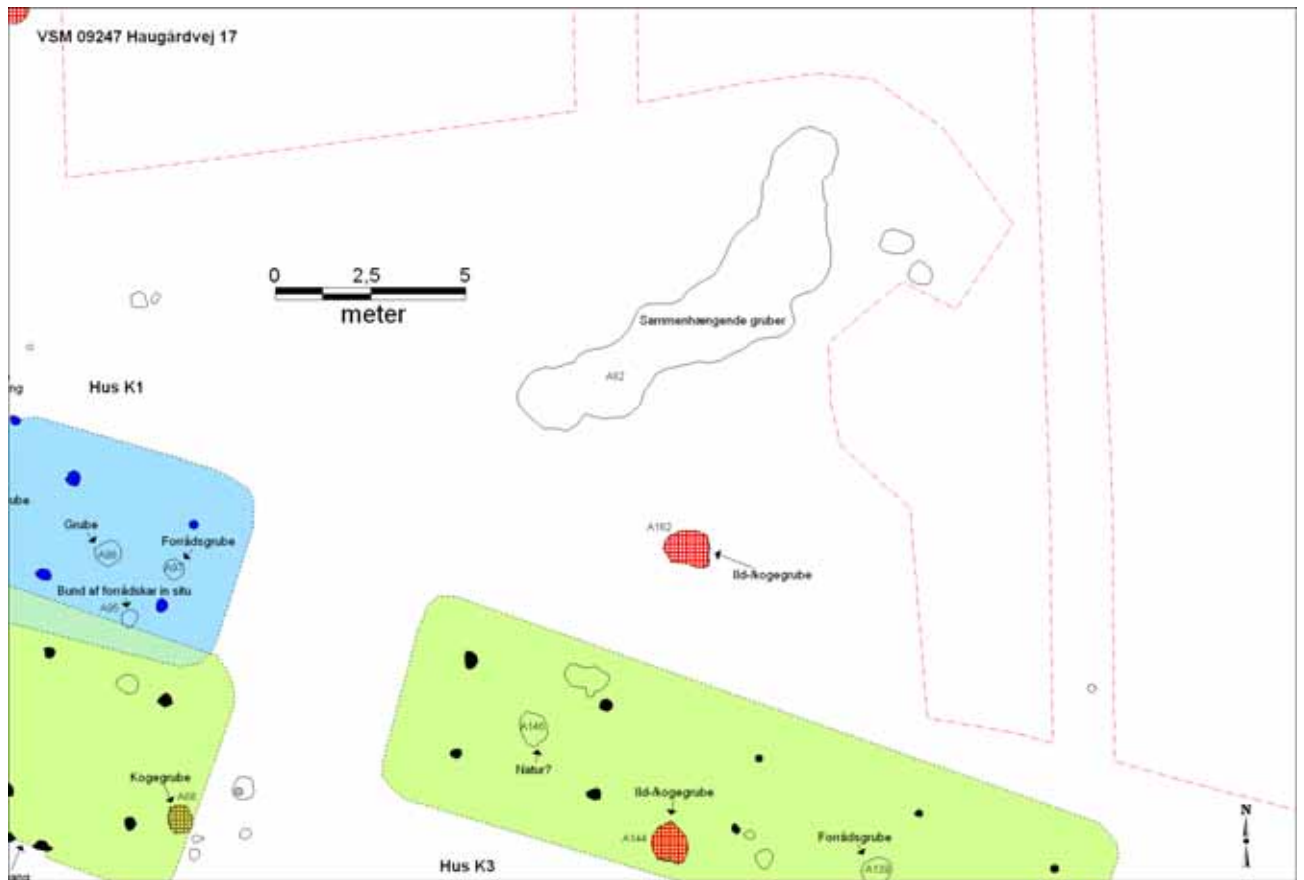
Enkelte af gruberne på stedet har givetvis været råstofgruber, hvor man har hentet sand, som skulle bruges i forbindelse med husbyggeri og lignende. Siden hen er nedgravningerne blevet brugt til affald. Dette gælder sandsynligvis gruben (A66) med flere opfyldningslag, som blev fundet klods op ad et tagstolpehul (A67) i Hus K1. I alle fyldlagene blev fundet adskillige lerkarskår fra yngre bronzealder. Desuden rummede et af fyldlagene et næsten helt lerkar liggende på siden (se Figur 11 og forsiden), mens der i et andet lå mange spredte småpletter af rødbrændt ler. Det vides ikke om gruben og Hus K1 har eksisteret samtidigt, eller om der er flere år mellem dem. Derfor står det ikke klart, om grubens indhold skal knyttes til aktiviteter på bopladsen eller snævert til Hus K1. I sidstnævnte tilfælde kunne lerkaret repræsentere en form for husoffer, dvs. et offer til beskyttelse af folk og dyr i Hus K1.

Figur 11. Lerkar fra yngre bronzealder i gruben A66 med lerkarskår liggende underne. Affald eller måske husoffer? Set ovenfra fra nordøst.

I udgravningens nordøstlige hjørne blev fundet et større kompleks af sammenhængende gruber (A82), der strakte sig over mere end 11 m i længden. Der kunne udskilles mindst 5 individuelle gruber, hvor der tilsammen kunne udskilles mindst 57 opfyldningsfaser med sekundært

deponeret affaldsmateriale med bl.a. med trækulsnister og pletter med rødbrændt ler samt lerkarskår fra yngre bronzealder. Også disse spor vidner om aktiviteter på bopladsen, men hvilke lader sig foreløbigt ikke bestemme nærmere.

Figur 12. Oversigt over det større kompleks af sammenhængende gruber A82.

Sammenfatning og diskussion

De nyfundne bebyggelsesspor med tre langhuse og omliggende aktivitetsspor ved Haugårdvej 17 hører hjemme i yngre bronzealder (1100-500 f.Kr.), antagelig i midten af denne. Bebyggelsen har mindst to faser, eftersom to af langhusene ikke kan have eksisteret samtidigt (se Figur 7). Der blev ikke gjort iagttagelser, som kan belyse, hvilket hus der har afløst det andet. Sandsynligvis skal disse to langhuse opfattes som to faser i ét gårdsanlæg, hvor det ene langhus på et tidspunkt har afløst det andet, formentlig efter en brugstid på ca. 30-40 år. Om denne gård haft yderligere et langhus hen ved 60-70 m mod nord eller syd, således som det efterhånden kendes fra andre bebyggelser fra yngre bronzealder i Viborg området må dog forblive ubesvaret. Hvad angår det tredje undersøgte langhus (Hus K3), så kan det ikke afklares, hvorvidt det tilhører en tredje fase af førnævnte gårdsanlæg, eller om det tilhører et selvstændigt og samtidigt gårdsanlæg. Her får vi ikke hjælp af noget hegn, sådan som det ofte findes ved gårde fra jernalderen. Hegn er yderst sjældne på bronzealderens bopladser, og uden hegn til at 'indramme' gårdene bliver tolkningen selvfølgelig mere usikker.

Man kan undre sig over, at langhuset Hus K3 fremstår påfaldende smalt. Afstanden mellem tagstolperne i det vestligste sæt var 2,5 m, mens afstanden mellem tagstolperne i det østligste sæt blot var 1,6 m. Måske har sideskibene i huset været særlig brede, dvs. bredere end de typiske ca. 1,3-1,5 m. Uden tvivl skal bebyggelsen ses i nær sammenhæng med de bebyggelses-

spor, som blev fundet i 2007 blot 150 m mod nordvest. Her blev der udgravet et treskibet langhus og to gruber, der efter alt at dømme også skal dateres til yngre bronzealder.

Haugårdvej 17 i et lokalt perspektiv

Udgravningerne ved Haugårdvej har givet øget indsigt i bebyggelsesstrukturen i yngre bronzealder i Hvolris-området. Der er ved flere lejligheder fundet og undersøgt spor efter hustomter og aktiviteter fra samme periode i dette område, hvorfor der begynder at tegne sig et mere klart billede (se Figur 13).

Figur 13. Registrerede spor efter yngre bronzealder bebyggelser i lokalområdet. *Rishøjen (sb.60)*: Undersøgelse af bebyggelsesspor fra bronzealder/ældre førromersk jernalder. *Bjerregrav NØ (sb. 63, 64)*: Begrænsede forundersøgelser i forbindelse med skovrejsning med fund af bebyggelsesspor, som formodentlig kan dateres til bronzealder. *Abildal (sb. mangler)*: Undersøgelse af bebyggelsesspor fra bronzealder. *Navndrup (sb. mangler)*: Begrænsede forundersøgelser i forbindelse med skovrejsning med fund af bebyggelsesspor fra bl.a. bronzealder. *Øster Teglgård (sb. 99)*: Forundersøgelse med formodede hustomter og andre anlægsspor fra bronzealder/tidlig jernalder. *Ørndrup Vest (sb. 105)*: Undersøgelse af bebyggelsesspor fra yngre bronzealder/tidlig ældre jernalder.

På toppen af højdedraget ved Rishøjen lige nord for Bjerregrav har museet bl.a. undersøgt omfattende bebyggelsesspor med bl.a. 10-12 hustomter fra yngre bronzealder og tidlig førromersk jernalder. Ved Bjerregrav NØ lige øst for Rishøjen er der fundet spor efter en omfattende bebyggelse fra formodentlig samme periode. Givetvis skal de tætliggende to pladser ses i relation til hinanden, hvormed der tegner sig et billede at et større bosættelsesområde på hen ved 10 ha. Mindre dele af en bebyggelse fra bronzealderen er undersøgt ved Abildal, der ligger i et forholdsvis lavtliggende terræn ned mod ådalen til Navndrup Møllebæk. Få kilometer øst herfor, på et højdedrag ved Navndrup, har museet fundet spor efter en lille bebyggelse med velbevarede hustomter fra midten af bronzealderen, og på et nærliggende højdedrag er fundet aktivitetsspor fra formodentlig yngre stenalder eller ældre bronzealder. På højdedragene ved Øster Teglgård er også fundet dele af en bebyggelse fra bronzealder eller tidlig jernalder. Endelig har museet undersøgt omfattende bebyggelsesspor med 20 hustomter fra yngre bronzealder og ældre jernalder ved Ørndrup Vest nordvest for Hersom.

Bortset fra Abildal ligger alle disse bebyggelser på mere eller mindre markante højdedrag med adgang til både fugtige engområder med græs, der kan være brugt til foder til kreaturerne i de lange vintermåneder, og mere tørre områder, der kan have været brugt som overdrev om sommeren. Fra mange andre bopladser ved vi, at en placering i grænsezonen mellem fugtige områder og mere tørre områder ofte har været foretrukket. Bopladsen ved Haugårdvej 17 er endnu et eksempel herpå, eftersom den ligger på en højning med lavninger/vådområder mod både syd og nord.

Det er vanskeligt at skabe et mere detaljeret billede af forholdene i bronzealderen i området omkring Haugårdvej 17. Man kan sammenligne det med at lægge et pudslespil, hvor langt de fleste brikker på den ene eller anden måde er blevet fjernet gennem tiden. De nyfundne bebyggelsesspor ved Haugårdvej 17 er én brik, men der mangler mange andre brikker. Eksempelvis mangler vi kendskab til den rumlige udstrækning bosættelsesområdet ved Haugårdvej 17, ligesom vi ikke vedl hvor eventuelle nabobopladser ud over de allerede nævnte har ligget, og hvad de har rummet af huse. Der kan sagtens gemme sig yderligere en eller flere bopladser fra samme tid på de nærliggende højdedrag med adgang til fugtige engområder. Men er det rigtigt og hvor ligger de? Vi mangler også kendskab til hvor familierne på bopladsen begravede de døde. Formodentlig i og lige omkring nogle af de nærliggende gravhøje, der sikkert er blevet brugt til efterbebegravelser med gravurner i yngre bronzealder. Selv om disse gravhøje er sløjfede ved overpløjning, kan der stadig godt være bevaret grave disse steder. En bedre forståelse af bebyggelsen ved Haugårdvej 17 kræver mange andre brikker, og hver eneste brik er derfor uhyre vigtig.

Tak til Karsten Højgård og hans familie for det gode samarbejde i forbindelse med udgravningen.

Relevant litteratur

Bertelsen, John B. m.fl.: *Bronzealderens bopladser i Viborg Amt*. Skive 1996

Jensen, Jørgen: *Danmarks Oldtid. Bronzealder 2000-500 f.Kr.* København 2002.

Diverse oplysninger:

Viborg Stiftsmuseums j. nr.:	VSM 09247
Lokalitet:	Haugårdvej 17
Sogn, herred og amt:	Hersom sogn, Rinds herred, Viborg amt
Dansk Kulturhistorisk Centralregister:	130903-115
Kulturarvsstyrelsens j. nr.:	2009-7.24.02/VSM-0021
Bygherre:	Karsten Højgård
Areal:	1164 m ² .
Gravemaskine fra:	Skals Murer & Entreprenør Forretning A/S
Deltagere i udgravningen:	Udgravningsansvarlig: Martin Mikkelsen
	Daglig leder: Lars Agersnap Larsen
	Arbejdsmand: Gorm Jensen Juul Olesen

Dokumentationsmaterialet bestående af beretning, tegninger, fund, fotos m.v. opbevares på Viborg Stiftsmuseum, Hjultorvet 4, 8800 Viborg.

Undersøgelsen er betalt af bygherren.

Om bygherrerapporter

Når der er foretaget en arkæologisk udgravning, der er helt eller delvist finansieret af en privat eller offentlig bygherre, skal der udarbejdes en særskilt rapport til bygherren. Bygherrerapporten skal være almindeligt tilgængelig, præsentere udgravningens resultater og sætte dem i sammenhæng med det omgivende landskabs kulturhistorie.¹

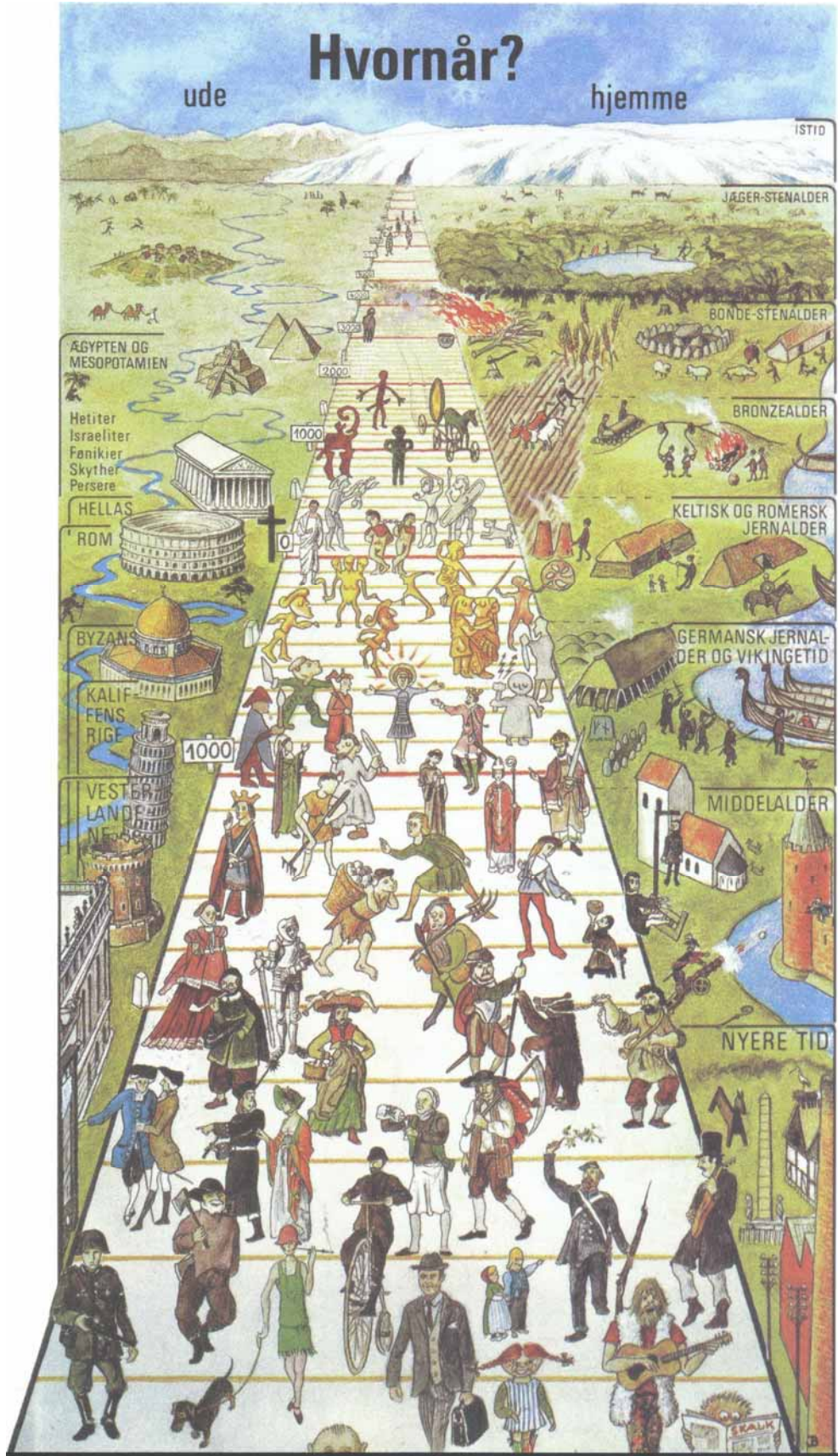
Viborg Stiftsmuseum har besluttet at udgive museets bygherrerapporter i en fortløbende serie. Ældre numre kan købes for 20 kr. (medmindre andet er anført) ved henvendelse til museet.

Liste over Viborg Stiftsmuseums bygherrerapporter

1. Båndruplund – en boplads fra bronzealder og tidlig jernalder. Martin Mikkelsen. 2004.
2. Nordentofte, Skals – en boplads fra sen yngre stenalder, bronzealder og tidlig jernalder. Martin Mikkelsen og Mikael H. Nielsen. 2004.
3. Brokbakken – en samlingsplads fra bronzealder og en gravplads fra ældre jernalder. Martin Mikkelsen og Mikael H. Nielsen. 2004.
4. Lynderup SV – et aktivitetsområde fra sen yngre stenalder og bronzealder. Martin Mikkelsen og Mikael H. Nielsen 2006.
5. Teglværksvej – en boplads fra ældre bronzealder. Martin Mikkelsen. 2005.
6. Klejtrup Syd – en boplads fra sen yngre stenalder / tidlig ældre bronzealder. Marianne Høyem Andreasen. 2005.
7. Krogen, Aidt. Under udarbejdelse.
8. Højvangen, Ørum. Kamilla Fiedler Terkildsen og Martin Mikkelsen. Under udarbejdelse.
9. Stenshede – en gravhøj og andre fund fra yngre stenalder. Sanne Boddum og Martin Mikkelsen. 2006
10. Ørum Sportsplads – et aktivitetsområde fra ældre jernalder. Mikael H. Nielsen. 2005
11. Sundstrup Øst – en boplads fra yngre stenalder. Mikkel Kiildsen 2006.
12. Ettrupvej, Fjelsø – to aktivitetsområder fra bronzealder eller jernalder. Kamilla Fiedler Terkildsen. 2006.
13. Løvel Syd - bebyggelse spor fra yngre bronzealder og ældre germansk jernalder. Malene R. Beck & Dorthe Kaldal Mikkelsen 2006.
14. Skaldehøj og Arildsvej - to bopladser fra førromersk jernalder. Mikkel Kiildsen. Under udarbejdelse.
15. Liseborg- et forsvarsværk fra tidlig førromersk jernalder. Dorthe Kaldal Mikkelsen.
16. Lindum syd – langhus fra middelalderen. Jesper Hjerminde 2006.
17. Søhuset, Viborg - på kanten af middelalderbyen. Marianne Greve Iversen 2006.
18. Formyre SØ - hustomt og grave fra sen ældre bronzealder - fladmarksgravpladser fra tidlig jernalder. Martin Mikkelsen 2009.
19. Tindbækvej 25 - Gravhøj fra enkeltgravskultur. Martin Mikkelsen og Mikkel Kiildsen 2007.
20. Langmosegård - en boplads fra yngre bronzealder. Martin Mikkelsen 2007.
21. Løgstrup SØ - en boplads fra yngre jernalder - aktivitetsspor fra yngre bronzealder. Sanne Boddum, Mikkel Kiildsen & Mikael H. Nielsen 2007.
22. Viborg Vestermark - Bopladser fra bronzealderen. og Martin Mikkelsen. Under udarbejdelse.
23. Ridder Munks Vej - En gravplads m.m. fra stenalder, bronzealder og jernalder. Sanne Boddum og Martin Mikkelsen 2007
24. Rødding SV - bebyggelse fra yngre bronzealder og ældre førromersk jernalder. Mikkel Kiildsen.
25. Randrup Mølle – et langhus med forsænket østende fra yngre stenalder. Sidsel Wählin og Martin Mikkelsen 2008.
26. Spangsdal II og Gl. Asmild. Gårdsanlæg fra Middelalder og nyere tid. Mette Klingenberg og Lars Agersnap Larsen 2010.
27. Bjerring Hede - en gravplads fra ældre jernalder - en boplad- og aktivitetsspor fra ældre jernalder. Asger V. Amundsen og Martin Mikkelsen 2008.
28. Liseborg Høje - boplad fra yngre bronzealder - begravelse i vognfading fra vikingetid. Elin Vanting & Dorthe Kaldal Mikkelsen 2009.
29. Stenshede Syd - Gravhøj fra enkeltgravskultur - bopladser fra yngre bronzealder og ældre jernalder. Claus Sørensen og Martin Mikkelsen 2009.
30. Hjortdalgård - en boplads fra ældre jernalder. Claus Frederik Sørensen og Dorthe Kaldal Mikkelsen.
31. Sønder Mose - en bebyggelse fra ældre bronzealder. Dorthe Kaldal Mikkelsen 2009.
32. Rådmandshus – bebyggelse fra yngre vikingetid og ældre middelalder på Viborg Vestermark. Mikkel Kiildsen 2009.
33. Højlund Spangsdal I – landsby fra yngre jernalder. Sanne Boddum 2009.
34. Rugballegård – brandgrave og boplad fra førromersk jernalder. Martin Mikkelsen 2009.

¹ Kulturarvsstyrelsen: Retningslinjer for udformning af rapport til bygherre/anlægsmyndighed

35. Kokær Høj – bebyggelse fra jernalder. Mikkel Kiildsen 2009.
36. Birgittelyst – boplads og aktivitetsområde fra yngre bronzealder og førromersk jernalder samt vejforløb fra historisk tid. Jakob Westermann og Dorthe Kaldal Mikkelsen 2009.
37. Ørum Industrivej – boplads fra yngre bronzealder og førromersk jernalder. Elin Vanting 2009.
38. Mølgård, Resen – boplads fra førromersk jernalder. Martin Mikkelsen, Mikkel Kiildsen, Kamilla F. Terkildsen. 2009.
39. Iller – en bebyggelse fra yngre jernalder. Dorthe Kaldal Mikkelsen. 2009.
40. Toftumvej, Mønsted. Jættestuetomt fra yngre stenalder samt boplads fra romersk jernalder. Kamilla Fiedler Terkildsen 2009.
41. Hulbækvej 31 – boplads og grave fra ældre jernalder. Martin Mikkelsen 2009.
42. Hørup – bebyggelsesspor fra ældre og yngre jernalder. 2010.
43. Tindbæk Hestehave – en boplads fra yngre stenalder samt en boplads og en urnegrav fra yngre jernalder. Sanne Boddum. 2010.
44. Møllegård, Klejtrup – boplads fra sen yngre stenalder og bronzealder. Sanne Boddum. 2010.
45. Neder Hallum, Ravnstrup – bebyggelse og aktivitetsspor fra germansk jernalder og vikingetid. Mette Klingenberg 2010.
46. Løgstrup Nord – bebyggelse fra yngre stenalder til førromersk jernalder. Mikkel Kiildsen 2010.
47. Haugårdvej 17 – en bebyggelse fra yngre bronzealder. Lars Agersnap Larsen 2010.

Gengivet med tilladelse fra tidsskriftet SKALK